

Crna Gora
Vlada Crne Gore

Crna Gora
MINISTARSTVO POLJOPRIVREDE, ŠUMARSTVA I VODOPRIVREDE
PODGORICA

Primijeno:				
Org. jed.	Ispr. znak	Redni broj	Prilog	Vrijednost
06-318/23		2009/14		

CRNA GORA
SKUPŠTINA CRNE GORE

PRIMLJENO:	1.03.	20.24	GOD.
KLASIFIKACIONI BROJ:	30-1/24-1		
VEZA:			
EPA:	163 XXVIII		
SKRAĆENICA:		PRILOG:	

Br: 08-318/24-438/4

27. februar 2024. godine

SKUPŠTINA CRNE GORE

Gospodin Andrija Mandić, predsjednik

Vlada Crne Gore, na sjednici od 2. februara 2024. godine, utvrdila je **PREDLOG ZAKONA O POTVRĐIVANJU PROTOKOLA O IZMJENAMA I DOPUNAMA SPORAZUMA IZ MARAKEŠA O OSNIVANJU SVJETSKE TRGOVINSKE ORGANIZACIJE – SPORAZUMA O SUBVENCIJAMA U RIBARSTVU**, koji Vam u prilogu dostavljamo radi stavljanja u proceduru Skupštine Crne Gore.

Za predstavnike Vlade, koji će učestvovati u radu Skupštine i njenih radnih tijela prilikom razmatranja Predloga ovog zakona, određeni su VLADIMIR JOKOVIĆ, ministar poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede i KATARINA BURZANOVIĆ, generalna direktorica Direktorata za ribarstvo u Ministarstvu poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede.

PREDSJEDNIK
mr Milojko Spajić, s. r.

**ZAKON O POTVRĐIVANJU PROTOKOLA O IZMJENAMA I DOPUNAMA SPORAZUMA IZ
MARAKEŠA O OSNIVANJU SVJETSKE TRGOVINSKE ORGANIZACIJE - SPORAZUM O
SUBVENCIJAMA U RIBARSTVU**

Član 1

Potvrđuje se Protokol o izmjenama i dopunama sporazuma iz Marakeša o osnivanju Svjetske trgovinske organizacije – Sporazum o subvencijama u ribarstvu, potpisan u Ženevi na dvanaestoj Ministarskoj konferenciji 17. juna 2022. godine, u originalu na engleskom jeziku.

Član 2

Tekst Protokola iz člana 1 ovog zakona, u originalu na engleskom i u prevodu na crnogorski jezik, glasi:

AGREEMENT ON FISHERIES SUBSIDIES

MINISTERIAL DECISION OF 17 JUNE 2022

The Ministerial Conference;

Having regard to paragraph 1 of Article X of the Marrakesh Agreement Establishing the World Trade Organization (the "WTO Agreement");

Recalling the mandate given to Members at the Eleventh WTO Ministerial Conference in 2017 in Buenos Aires that the next Ministerial Conference should adopt an agreement on comprehensive and effective disciplines that prohibits certain forms of fisheries subsidies that contribute to overcapacity and overfishing, and eliminates subsidies that contribute to IUU-fishing recognizing that appropriate and effective special and differential treatment for developing country Members and least developed country Members should be an integral part of these negotiations.

Decides as follows:

1. The Protocol amending the WTO Agreement attached to this Decision is hereby adopted and submitted to the Members for acceptance.
2. The Protocol shall hereby be open for acceptance by Members.
3. The Protocol shall enter into force in accordance with the provisions of paragraph 3 of Article X of the WTO Agreement.
4. Notwithstanding Article 9.4 of the Agreement on Fisheries Subsidies, the Negotiating Group on Rules shall continue negotiations based on the outstanding issues in documents WT/MIN(21)/W/5 and WT/MIN(22)/W/20 with a view to making recommendations to the Thirteenth WTO Ministerial Conference for additional provisions that would achieve a comprehensive agreement on fisheries subsidies, including through further disciplines on certain forms of fisheries subsidies that contribute to overcapacity and overfishing, recognizing that appropriate and effective special and differential treatment for developing country Members and least developed country Members should be an integral part of these negotiations.

ATTACHMENT

PROTOCOL AMENDING THE MARRAKESH AGREEMENT ESTABLISHING THE WORLD TRADE ORGANIZATION - AGREEMENT ON FISHERIES SUBSIDIES

Members of the World Trade Organization;

Having regard to the Decision of the Ministerial Conference in document WT/MIN(22)/33 – WT/L/1144 adopted pursuant to paragraph 1 of Article X of the Marrakesh Agreement Establishing the World Trade Organization ("the WTO Agreement");

Hereby agree as follows:

1. Annex 1A to the WTO Agreement shall, upon entry into force of this Protocol pursuant to paragraph 4, be amended by the insertion of the Agreement on Fisheries Subsidies, as set out in the Annex to this Protocol, to be placed after the Agreement on Subsidies and Countervailing Measures.
2. No reservations may be made in respect of any of the provisions of this Protocol.
3. This Protocol is hereby open for acceptance by Members.
4. This Protocol shall enter into force in accordance with paragraph 3 of Article X of the WTO Agreement.¹
5. This Protocol shall be deposited with the Director-General of the World Trade Organization who shall promptly furnish to each Member a certified copy thereof and a notification of each acceptance thereof pursuant to paragraph 3.
6. This Protocol shall be registered in accordance with the provisions of Article 102 of the Charter of the United Nations.

Done at Geneva this seventeenth day of June two thousand and twenty-two, in a single copy in the English, French and Spanish languages, each text being authentic.

¹ For the purposes of calculation of acceptances under Article X:3 of the WTO Agreement, an instrument of acceptance by the European Union for itself and in respect of its Member States shall be counted as acceptance by a number of Members equal to the number of Member States of the European Union which are Members to the WTO.

ANNEX
AGREEMENT ON FISHERIES SUBSIDIES

ARTICLE 1: SCOPE

This Agreement applies to subsidies, within the meaning of Article 1.1 of the Agreement on Subsidies and Countervailing Measures (SCM Agreement) that are specific within the meaning of Article 2 of that Agreement, to marine wild capture fishing and fishing related activities at sea.^{2, 3, 4}

ARTICLE 2: DEFINITIONS

For the purpose of this Agreement:

- (a) "fish" means all species of living marine resources, whether processed or not;
- (b) "fishing" means searching for, attracting, locating, catching, taking or harvesting fish or any activity which can reasonably be expected to result in the attracting, locating, catching, taking or harvesting of fish;
- (c) "fishing related activities" means any operation in support of, or in preparation for, fishing, including the landing, packaging, processing, transshipping or transporting of fish that have not been previously landed at a port, as well as the provisioning of personnel, fuel, gear and other supplies at sea;
- (d) "vessel" means any vessel, ship of another type or boat used for, equipped to be used for, or intended to be used for, fishing or fishing related activities;
- (e) "operator" means the owner of a vessel, or any person, who is in charge of or directs or controls the vessel.

ARTICLE 3: SUBSIDIES CONTRIBUTING TO ILLEGAL, UNREPORTED AND UNREGULATED FISHING⁵

3.1 No Member shall grant or maintain any subsidy to a vessel or operator⁶ engaged in illegal, unreported and unregulated (IUU) fishing or fishing related activities in support of IUU fishing.

3.2 For purposes of Article 3.1, a vessel or operator shall be considered to be engaged in IUU fishing if an affirmative determination thereof is made by any of the following^{7, 8}:

- (a) a coastal Member, for activities in areas under its jurisdiction; or

² For greater certainty, aquaculture and inland fisheries are excluded from the scope of this Agreement.

³ For greater certainty, government-to-government payments under fisheries access agreements shall not be deemed to be subsidies within the meaning of this Agreement.

⁴ For greater certainty, for the purposes of this Agreement, a subsidy shall be attributable to the Member conferring it, regardless of the flag or registry of any vessel involved or the nationality of the recipient.

⁵ "Illegal, unreported and unregulated (IUU) fishing" refers to activities set out in paragraph 3 of the *International Plan of Action to Prevent, Deter and Eliminate Illegal, Unreported and Unregulated Fishing* adopted by the UN Food and Agriculture Organization (FAO) in 2001.

⁶ For the purpose of Article 3, the term "operator" means the operator within the meaning of Article 2(e) at the time of the IUU fishing infraction. For greater certainty, the prohibition on granting or maintaining subsidies to operators engaged in IUU fishing applies to subsidies provided to fishing and fishing related activities at sea.

⁷ Nothing in this Article shall be interpreted to obligate Members to initiate IUU fishing investigations or make IUU fishing determinations.

⁸ Nothing in this Article shall be interpreted as affecting the competence of the listed entities under relevant international instruments or granting new rights to the listed entities in making IUU fishing determinations.

- (b) a flag State Member, for activities by vessels flying its flag; or
 - (c) a relevant Regional Fisheries Management Organization or Arrangement (RFMO/A), in accordance with the rules and procedures of the RFMO/A and relevant international law, including through the provision of timely notification and relevant information, in areas and for species under its competence.
- 3.3 (a) An affirmative determination⁹ under Article 3.2 refers to the final finding by a Member and/or the final listing by an RFMO/A that a vessel or operator has engaged in IUU fishing.
- (b) For purposes of Article 3.2(a), the prohibition under Article 3.1 shall apply where the determination by the coastal Member is based on relevant factual information and the coastal Member has provided to the flag State Member and, if known, the subsidizing Member, the following:
- (i) timely notification, through appropriate channels, that a vessel or operator has been temporarily detained pending further investigation for engagement in, or that the coastal Member has initiated an investigation for, IUU fishing including reference to any relevant factual information, applicable laws, regulations, administrative procedures, or other relevant measures;
 - (ii) an opportunity to exchange relevant information¹⁰ prior to a determination, so as to allow such information to be considered in the final determination. The coastal Member may specify the manner and time period in which such information exchange should be carried out; and
 - (iii) notification of the final determination, and of any sanctions applied, including, if applicable, their duration.

The coastal Member shall notify an affirmative determination to the Committee provided for in Article 9.1 (referred to in this Agreement as "the Committee").

3.4 The subsidizing Member shall take into account the nature, gravity, and repetition of IUU fishing committed by a vessel or operator when setting the duration of application of the prohibition in Article 3.1. The prohibition in Article 3.1 shall apply at least as long as the sanction¹¹ resulting from the determination triggering the prohibition remains in force, or at least as long as the vessel or operator is listed by an RFMO/A, whichever is the longer.

3.5 The subsidizing Member shall notify the measures taken pursuant to Article 3.1 to the Committee in accordance with Article 8.3.

3.6 Where a port State Member notifies a subsidizing Member that it has clear grounds to believe that a vessel in one of its ports has engaged in IUU fishing, the subsidizing Member shall give due regard to the information received and take such actions in respect of its subsidies as it deems appropriate.

⁹ Nothing in this Article shall be interpreted to delay, or affect the validity or enforceability of, an IUU fishing determination.

¹⁰ For example, this may include an opportunity to dialogue or for written exchange of information if requested by the flag State or subsidizing Member.

¹¹ Termination of sanctions is as provided for under the laws or procedures of the authority having made the determination referred to in Article 3.2.

3.7 Each Member shall have laws, regulations and/or administrative procedures in place to ensure that subsidies referred to in Article 3.1, including such subsidies existing at the entry into force of this Agreement, are not granted or maintained.

3.8 For a period of 2 years from the date of entry into force of this Agreement, subsidies granted or maintained by developing country Members, including least-developed country (LDC) Members, up to and within the exclusive economic zone (EEZ) shall be exempt from actions based on Articles 3.1 and 10 of this Agreement.

ARTICLE 4: SUBSIDIES REGARDING OVERFISHED STOCKS

4.1 No Member shall grant or maintain subsidies for fishing or fishing related activities regarding an overfished stock.

4.2 For the purpose of this Article, a fish stock is overfished if it is recognized as overfished by the coastal Member under whose jurisdiction the fishing is taking place or by a relevant RFMO/A in areas and for species under its competence, based on best scientific evidence available to it.

4.3 Notwithstanding Article 4.1, a Member may grant or maintain subsidies referred to in Article 4.1 if such subsidies or other measures are implemented to rebuild the stock to a biologically sustainable level.¹²

4.4 For a period of 2 years from the date of entry into force of this Agreement, subsidies granted or maintained by developing country Members, including LDC Members, up to and within the EEZ shall be exempt from actions based on Articles 4.1 and 10 of this Agreement.

ARTICLE 5: OTHER SUBSIDIES

5.1 No Member shall grant or maintain subsidies provided to fishing or fishing related activities outside of the jurisdiction of a coastal Member or a coastal non-Member and outside the competence of a relevant RFMO/A.

5.2 A Member shall take special care and exercise due restraint when granting subsidies to vessels not flying that Member's flag.

5.3 A Member shall take special care and exercise due restraint when granting subsidies to fishing or fishing related activities regarding stocks the status of which is unknown.

ARTICLE 6: SPECIFIC PROVISIONS FOR LDC MEMBERS

A Member shall exercise due restraint in raising matters involving an LDC Member and solutions explored shall take into consideration the specific situation of the LDC Member involved, if any.

ARTICLE 7: TECHNICAL ASSISTANCE AND CAPACITY BUILDING

Targeted technical assistance and capacity building assistance to developing country Members, including LDC Members, shall be provided for the purpose of implementation of the disciplines under this Agreement. In support of this assistance, a voluntary WTO funding mechanism shall be established in cooperation with relevant international organizations such

¹² For the purpose of this paragraph, a biologically sustainable level is the level determined by a coastal Member having jurisdiction over the area where the fishing or fishing related activity is taking place, using reference points such as maximum sustainable yield (MSY) or other reference points, commensurate with the data available for the fishery; or by a relevant RFMO/A in areas and for species under its competence.

as the Food and Agriculture Organization of the United Nations (FAO) and International Fund for Agricultural Development. The contributions of WTO Members to the mechanism shall be exclusively on a voluntary basis and shall not utilize regular budget resources.

ARTICLE 8: NOTIFICATION AND TRANSPARENCY

8.1 Without prejudice to Article 25 of the SCM Agreement and in order to strengthen and enhance notifications of fisheries subsidies, and to enable more effective surveillance of the implementation of fisheries subsidies commitments, each Member shall

(a) provide the following information as part of its regular notification of fisheries subsidies under Article 25 of the SCM Agreement^{13, 14}: type or kind of fishing activity for which the subsidy is provided;

(b) to the extent possible, provide the following information as part of its regular notification of fisheries subsidies under Article 25 of the SCM Agreement^{13, 14}:

(i) status of the fish stocks in the fishery for which the subsidy is provided (e.g. overfished, maximally sustainably fished, or underfished) and the reference points used, and whether such stocks are shared¹⁵ with any other Member or are managed by an RFMO/A;

(ii) conservation and management measures in place for the relevant fish stock;

(iii) fleet capacity in the fishery for which the subsidy is provided;

(iv) name and identification number of the fishing vessel or vessels benefitting from the subsidy; and

(v) catch data by species or group of species in the fishery for which the subsidy is provided.¹⁶

8.2 Each Member shall notify the Committee in writing on an annual basis of a list of vessels and operators that it has affirmatively determined as having been engaged in IUU fishing.

8.3 Each Member shall, within one year of the date of entry into force of this Agreement, inform the Committee of measures in existence or taken to ensure the implementation and administration of this Agreement, including the steps taken to implement prohibitions set out in Articles 3, 4 and 5. Each Member shall also promptly inform the Committee of any changes to such measures thereafter, and new measures taken to implement the prohibitions set out in Article 3.

8.4 Each Member shall, within one year of the date of entry into force of this Agreement, provide to the Committee a description of its fisheries regime with references to its laws, regulations and administrative procedures relevant to this Agreement, and promptly inform the Committee of any modifications thereafter. A Member may meet this obligation by

¹³ For the purpose of Article 8.1, Members shall provide this information in addition to all the information required under Article 25 of the SCM Agreement and as stipulated in any questionnaire utilized by the SCM Committee, for example G/SCM/6/Rev.1.

¹⁴ For LDC Members, and developing country Members with an annual share of the global volume of marine capture production not exceeding 0.8 per cent as per the most recent published FAO data as circulated by the WTO Secretariat, the notification of the additional information in this subparagraph may be made every four years.

¹⁵ The term "shared stocks" refers to stocks that occur within the EEZs of two or more coastal Members, or both within the EEZ and in an area beyond and adjacent to it.

¹⁶ For multispecies fisheries, a Member instead may provide other relevant and available catch data.

providing to the Committee an up-to-date electronic link to the Member's or other appropriate official web page that sets out this information.

8.5 A Member may request additional information from the notifying Member regarding the notifications and information provided under this Article. The notifying Member shall respond to that request as quickly as possible in writing and in a comprehensive manner. If a Member considers that a notification or information under this Article has not been provided, the Member may bring the matter to the attention of such other Member or to the Committee.

8.6 Members shall notify to the Committee in writing, upon entry into force of this Agreement, any RFMO/A to which they are parties. This notification shall consist of, at least, the text of the legal instrument instituting the RFMO/A, the area and species under its competence, the information on the status of the managed fish stocks, a description of its conservation and management measures, the rules and procedures governing its IUU fishing determinations, and the updated lists of vessels and/or operators that it has determined as having been engaged in IUU fishing. This notification may be presented either individually or by a group of Members.¹⁷ Any changes to this information shall be notified promptly to the Committee. The Secretariat to the Committee shall maintain a list of RFMO/As notified pursuant to this Article.

8.7 Members recognize that notification of a measure does not prejudice (a) its legal status under GATT 1994, the SCM Agreement, or this Agreement; (b) the effects of the measure under the SCM Agreement; or (c) the nature of the measure itself.

8.8 Nothing in this Article requires the provision of confidential information.

ARTICLE 9: INSTITUTIONAL ARRANGEMENTS

9.1 There is hereby established a Committee on Fisheries Subsidies composed of representatives from each of the Members. The Committee shall elect its own Chair and shall meet not less than twice a year and otherwise as envisaged by relevant provisions of this Agreement at the request of any Member. The Committee shall carry out responsibilities as assigned to it under this Agreement or by the Members and it shall afford Members the opportunity of consulting on any matter relating to the operation of this Agreement or the furtherance of its objectives. The WTO Secretariat shall act as the secretariat to the Committee.

9.2 The Committee shall examine all information provided pursuant to Articles 3 and 8 and this Article not less than every two years.

9.3 The Committee shall review annually the implementation and operation of this Agreement, taking into account the objectives thereof. The Committee shall inform annually the Council for Trade in Goods of developments during the period covered by such reviews.

9.4 Not later than five years after the date of entry into force of this Agreement and every three years thereafter, the Committee shall review the operation of this Agreement with a view to identifying all necessary modifications to improve the operation of this Agreement, taking into account the objectives thereof. Where appropriate, the Committee may submit to the Council for Trade in Goods proposals to amend the text of this Agreement having regard, inter alia, to the experience gained in its implementation.

¹⁷ This obligation can be met by providing an up-to-date electronic link to the notifying Member's or other appropriate official web page that sets out this information.

9.5 The Committee shall maintain close contact with the FAO and with other relevant international organizations in the field of the fisheries management, including relevant RFMO/As.

ARTICLE 10: DISPUTE SETTLEMENT

10.1 The provisions of Articles XXII and XXIII of the GATT 1994 as elaborated and applied by the Dispute Settlement Understanding (DSU) shall apply to consultations and the settlement of disputes under this Agreement, except as otherwise specifically provided herein.¹⁸

10.2 Without prejudice to paragraph 1, the provisions of Article 4 of the SCM Agreement¹⁹ shall apply to consultations and the settlement of disputes under Articles 3, 4 and 5 of this Agreement.

ARTICLE 11: FINAL PROVISIONS

11.1 Except as provided in Articles 3 and 4, nothing in this Agreement shall prevent a Member from granting a subsidy for disaster²⁰ relief, provided that the subsidy is:

- (a) limited to the relief of a particular disaster;
- (b) limited to the affected geographic area;
- (c) time-limited; and
- (d) in the case of reconstruction subsidies, limited to restoring the affected fishery, and/or the affected fleet to its pre-disaster level.

11.2 (a) This Agreement, including any findings, recommendations, and awards with respect to this Agreement, shall have no legal implications regarding territorial claims or delimitation of maritime boundaries.

- (b) A panel established pursuant to Article 10 of this Agreement shall make no findings with respect to any claim that would require it to base its findings on any asserted territorial claims or delimitation of maritime boundaries.²¹

11.3 Nothing in this Agreement shall be construed or applied in a manner which will prejudice the jurisdiction, rights and obligations of Members, arising under international law, including the law of the sea.²²

11.4 Except as otherwise provided, nothing in this Agreement shall imply that a Member is bound by measures or decisions of, or recognizes, any RFMO/As of which it is not a party or a cooperating non-party.

11.5 This Agreement does not modify or nullify any rights and obligations as provided by the SCM Agreement.

¹⁸ Subparagraphs 1(b) and 1(c) of Article XXIII of the GATT 1994 and Article 26 of the DSU shall not apply to the settlement of disputes under this Agreement.

¹⁹ For purposes of this Article, the term "prohibited subsidy" in Article 4 of the SCM Agreement refers to subsidies subject to prohibition in Article 3, Article 4 or Article 5 of this Agreement.

²⁰ For greater certainty, this provision does not apply to economic or financial crises.

²¹ This limitation shall also apply to an arbitrator established pursuant to Article 25 of the Dispute Settlement Understanding.

²² Including rules and procedures of RFMO/As.

**ARTICLE 12: TERMINATION OF AGREEMENT IF COMPREHENSIVE DISCIPLINES ARE NOT
ADOPTED**

If comprehensive disciplines are not adopted within four years of the entry into force of this Agreement, and unless otherwise decided by the General Council, this Agreement shall stand immediately terminated.

SPORAZUM O SUBVENCIJAMA U RIBARSTVU

MINISTARSKA ODLUKA OD 17. JUNA 2022. GODINE

Ministarska konferencija;

Imajući u vidu stav 1 člana X Sporazuma iz Marakeša o osnivanju Svjetske trgovinske organizacije (STO sporazum);

Podsjećajući na mandat koji je povjeren članicama na jedanaestoj Ministarskoj konferenciji Svjetske trgovinske organizacije u Buenos Airesu 2017. godine, da sljedeća ministarska konferencija treba da usvoji sporazum o sveobuhvatnim i efikasnim mjerama kojima se zabranjuju određeni oblici subvencija u ribarstvu koje doprinose prekomjernom kapacitetu i prelovu, i ukidaju subvencije koje doprinose NNN ribolovu, uviđajući da odgovarajući i efikasan specijalan i diferencijalni tretman zemalja članica u razvoju i najmanje razvijenih zemalja članica treba da bude sastavni dio ovih pregovora.

Odlučila je sljedeće:

1. Ovim se usvaja Protokol o izmjenama i dopunama STO sporazuma koji je priložen uz ovu odluku i podnosi se članicama na prihvatanje.
2. Ovim je Protokol otvoren za prihvatanje od strane članica.
3. Protokol stupa na snagu u skladu s odredbama stava 3 Člana X STO sporazuma.
4. Izuzetno od člana 9.4 Sporazuma o subvencijama u ribarstvu, Grupa za pregovore o pravilima nastavlja pregovore na osnovu otvorenih pitanja iz dokumenata WT/MIN(21)/W/5 i WT/MIN(22)/W/20 s ciljem da se daju preporuke za trinaestu Ministarsku konferenciju STO-a za dodatne odredbe kojima bi se postigao sveobuhvatan sporazum o subvencijama u ribarstvu, uključujući i kroz dodatne discipline određene oblike subvencija u ribarstvu koje doprinose prekomjernom kapacitetu i prelovu, uviđajući da odgovarajući i efikasan specijalan i diferencijalni tretman zemalja članica u razvoju i najmanje razvijenih zemalja članica treba da bude sastavni dio ovih pregovora.

PRILOG

PROTOKOL O IZMJENAMA I DOPUNAMA SPORAZUMA IZ MARAKEŠA O OSNIVANJU SVJETSKE TRGOVINSKE ORGANIZACIJE - SPORAZUM O SUBVENCIJAMA U RIBARSTVU

Članice Svjetske trgovinske organizacije;

Imajući u vidu Odluku Ministarske konferencije iz dokumenta WT/MIN(22)/33 – WT/L/1144 usvojenu u skladu sa stavom 1 člana X Sporazuma iz Marakeša o osnivanju Svjetske trgovinske organizacije („STO Sporazum“);

Sporazumjele su se o sljedećem:

1. Po stupanju na snagu ovog protokola u skladu sa stavom 4, Aneks 1A uz STO sporazum biće izmijenjen i dopunjen umetanjem Sporazuma o subvencijama u ribarstvu, kako je utvrđeno u aneksu uz ovaj protokol, nakon Sporazuma o subvencijama i kompenzatornim mjerama.
2. Ne mogu se izraziti rezerve u pogledu bilo koje od odredbi ovog protokola.
3. Ovaj protokol otvoren je za prihvatanje od strane članica.
4. Ovaj protokol stupa na snagu u skladu sa stavom 3 člana X STO Sporazuma.¹
5. Ovaj protokol biće deponovan kod Generalnog direktora Svjetske trgovinske organizacije koji će svakoj članici u najkraćem roku dostaviti ovjerenu kopiju Protokola i notifikaciju o njegovom prihvatanju u skladu sa stavom 3.
6. Ovaj protokol biće registrovan u skladu s odredbama člana 102 Povelje Ujedinjenih nacija.

Sačinjeno u Ženevi, sedamnaestog dana juna mjeseca dvije hiljade dvadeset druge godine, u jednom primjerku na engleskom, francuskom i španskom jeziku, s tim da je svaki tekst autentičan.

¹ Za potrebe izračunavanja prihvatanja iz člana X:3 STO sporazuma, instrument prihvatanja od strane Evropske unije za sebe i u pogledu njenih država članica računaće se kao prihvatanje onog broja država članica koji je jednak broju država članica Evropske unije koje su članice STO.

ANEKS

SPORAZUM O SUBVENCIJAMA U RIBARSTVU

ČLAN 1: PODRUČJE PRIMJENE

Ovaj Sporazum primjenjuje se na subvencije, u smislu člana 1.1. Sporazuma o subvencijama i kompenzatornim mjerama (SCM sporazum) koje su, u smislu člana 2 ovog sporazuma, specifične za aktivnosti ribolova morske ribe i aktivnosti na moru povezane s ribolovom.^{2, 3, 4}

ČLAN 2: ZNAČENJA IZRAZA

Za potrebe ovog sporazuma:

- (a) riba znači sve vrste živih morskih resursa, bilo da su prerađeni ili neprerađeni;
- (b) ribolov je traženje, privlačenje, lociranje, hvatanje, uzimanje ili lov ribe ili svaka aktivnost za koju se razumno može očekivati da će za rezultat imati privlačenje, lociranje, hvatanje, uzimanje ili lov ribe;
- (c) aktivnosti povezane s ribolovom znače svaku operaciju koja podržava ili predstavlja pripremu za ribolov, uključujući iskrcaj, pakovanje, preradu, pretovar ili transport ribe koja prethodno nije bila iskrcana u luku, kao i obezbjeđivanje osoblja, goriva, opreme i drugih potrepština na moru;
- (d) plovilo je svaki plovni objekat, neka druga vrsta broda ili barke koji se koristi, koji je opremljen da se koristi ili je namijenjen da se koristi za ribolov ili aktivnosti vezane za ribolov;
- (e) operator je vlasnik plovila, ili bilo koje lice, koje je odgovorno za upravljanje plovilom ili kormilari ili upravlja njime.

ČLAN 3: SUBVENCIJE KOJE DOPRINOSU NELEGALNOM, NEPRIJAVLJENOM I NEREGULISANOM RIBOLOVU⁵

- 3.1 Nijedna članica ne smije da dodijeli ili nastavi da dodjeljuje bilo kakvu subvenciju za plovilo ili operatora⁶ koji se bavi nelegalnim, neprijavljenim i neregulisanim (NNN) ribolovom ili aktivnostima povezanim s ribolovom radi pružanja podrške NNN ribolovu.

² Radi veće sigurnosti, akvakultura i ribolov u unutrašnjim vodama isključeni su iz područja primjene ovog sporazuma.

³ Radi veće sigurnosti, plaćanja između vlada u okviru sporazuma o pristupu ribljim resursima ne smatraju se subvencijama u smislu ovog sporazuma.

⁴ Radi veće sigurnosti, za potrebe ovog sporazuma, subvencija se pripisuje državi članici koja je dodjeljuje, bez obzira na zastavu pod kojom plovi ili državu registraciju bilo kojeg plovila koje je u pitanju ili državljanstvo primaoca.

⁵ „nelegalni, neprijavljeni i neregulisani (NNN) ribolov“ odnosi se na aktivnosti iz stava 3 *Međunarodnog akcionog plana za sprečavanje, suzbijanje i zaustavljanje nelegalnog, neprijavljenog i neregulisanog ribolova* koji je Organizacija Ujedinjenih nacija za hranu i poljoprivredu (FAO) usvojila 2001. godine.

3.2 Za potrebe člana 3.1, smatra se da se plovilo ili operator bavi NNN ribolovom ako je to potvrđeno od strane bilo koga od sljedećih^{7, 8}:

- (a) obalne države članice, za aktivnosti u područjima pod njenom nadležnošću; ili
- (b) države članica vlasnice zastave, za aktivnosti plovila koje plovi pod njenom zastavom; ili
- (c) relevantna regionalna organizacija ili sporazum za upravljanje ribarstvom (RFMO/A), u skladu s pravilima i procedurama RFMO/A i relevantnog međunarodnog prava, uključujući i putem blagovremene notifikacije i pružanjem relevantnih informacija, u područjima i za vrste koje su u njenoj nadležnosti.

3.3 (a) potvrđivanje⁹ iz člana 3.2 odnosi se na konačni nalaz jedne članice i/ili konačno uključivanje u listu RFMO/A plovila ili operatora koji se bavi NNN ribolovom.

- (b) Za potrebe člana 3.2 stav (a), zabrana iz člana 3.1 primjenjuje se kada se potvrđivanje od strane obalne članice zasniva na relevantnim činjeničnim informacijama, a obalna država članica je državi članici vlasnici zastave i članici koja daje subvencije, ako je poznata, obezbijedila sljedeće:
 - (i) blagovremenu notifikaciju kroz odgovarajuće kanale, da je određeno plovilo ili operator privremeno zadržan do obavljanja istrage o bavljenju NNN ribolovom ili da je obalna država članica pokrenula istragu o NNN ribolovu, uključujući i pozivanje na sve relevantne činjenične informacije, važeće zakone, propise, administrativne postupke ili druge relevantne mjere;
 - (ii) priliku za razmjenu relevantnih informacija¹⁰ prije potvrđivanja, kako bi se omogućilo razmatranje tih informacija prilikom donošenja konačnog potvrđivanja. Obalna država članica može da odredi način i rok u kojem ovu razmjenu informacija treba obaviti; i
 - (iii) notifikaciju o konačnom potvrđivanju i o svim sprovedenim kaznenim mjerama, uključujući, po potrebi, njihovo trajanje.

Obalna država članica dostavlja notifikaciju o potvrđivanju Komitetu iz člana 9.1. (u daljem tekstu ovog sporazuma: Komitet).

3.4 Prilikom određivanja trajanja zabrane iz člana 3.1 članica koja daje subvenciju uzima u obzir prirodu, težinu i ponovno bavljenje NNN ribolovom od strane plovila ili operatora. Zabrana iz člana 3.1 primjenjuje se najmanje tokom perioda važenja kaznene mjere¹¹ koja proističe iz potvrđivanja čija je

⁶ Za potrebe člana 3, izraz „operator“ je operator u smislu člana 2 stav (e) u trenutku vršenja prekršaja- NNN ribolova. Radi veće sigurnosti, zabrana dodjeljivanja ili nastavljanja dodjeljivanja subvencija operatorima koji se bave NNN ribolovom primjenjuje se na subvencije koje se dodjeljuju za ribolov i aktivnosti povezane s ribolovom na moru.

⁷ Ništa u ovom članu ne tumači se kao obaveza članica da pokreću istrage o NNN ribolovu ili da potvrđuju NNN ribolov.

⁸ Ništa u ovom članu ne tumači se kao uticaj na nadležnost subjekata navedenih u odgovarajućim međunarodnim instrumentima ili na dodjeljivanje novih prava navedenim subjektima za određivanje NNN ribolova.

⁹ Ništa iz ovog člana ne tumači se kao odlaganje, ili uticaj na valjanost ili izvršnost potvrđivanja NNN ribolova.

¹⁰ Na primjer, to može biti prilika za dijalog ili razmjenu informacija pisanim putem ako to zatraži država čija je zastava ili članica koja dodjeljuje subvenciju.

¹¹ Prestanak važenja kaznene mjere predviđen je zakonima ili postupcima organa koji je utvrdio potvrđivanje iz člana 3.2.

posljedica zabrana, ili najmanje za period tokom kojeg je plovilo ili operator uvršten u listu RFMO/A, zavisno od toga što je duže.

- 3.5 Članica koja daje subvencije dostavlja notifikaciju o mjerama preduzetim u skladu s članom 3.1 Komitetu u skladu s članom 8.3.
- 3.6 Kada država članica luke članici koja daje subvencije dostavi notifikaciju da opravdano vjeruje da se neko plovilo u jednoj od njenih luka bavi NNN ribolovom, članica koja daje subvencije se s dužnom pažnjom odnosi prema primljenim informacijama i u pogledu svojih subvencija preduzima radnje koje smatra primjerenim.
- 3.7 Svaka članica mora imati zakone, propise i/ili uspostavljene administrativne postupke kojima se obezbjeđuje da se subvencije iz člana 3.1, uključujući i subvencije koje postoje prilikom stupanja na snagu ovog sporazuma, ne dodjeljuju ili da ne nastave da se dodjeljuju.
- 3.8 Tokom perioda od dvije godine od dana stupanja na snagu ovog sporazuma, subvencije koje su dodijeljene ili čije je dodjeljivanje nastavljeno od strane članica koje su zemlje u razvoju, uključujući i najmanje razvijene zemlje članice (NRZ), do i unutar ekskluzivne ekonomske zone (EEZ) izuzeće se od radnji na osnovu čl. 3.1 i 10 ovog sporazuma.

ČLAN 4: SUBVENCije U VEZI S PRELOVLJENIM STOKOVIMA

- 4.1 Nijedna članica ne može da dodijeli ili nastavi da dodjeljuje subvencije za ribolov ili aktivnosti vezane za ribolov u vezi s prelovljenim stokovima.
- 4.2 Za potrebe ovog člana, riblji stok je prelovljen ako ga je kao prelovljenog prepoznala obalna država članica pod čijom se nadležnošću ribolov odvija ili relevantna RFMO/A u područjima i za vrste koje su u njenoj nadležnosti, na osnovu najboljih naučnih dokaza koje su joj dostupne.
- 4.3 Izuzetno od člana 4.1, članica može da dodijeli ili da nastavi da dodjeljuje subvencije iz člana 4.1. ako se te subvencije ili druge mjere sprovode radi obnavljanja stoka do biološki održivog nivoa.¹²
- 4.4 Tokom perioda od dvije godine od dana stupanja na snagu ovog sporazuma, subvencije koje su dodijeljene ili čije je dodjeljivanje nastavljeno od strane članica koje su zemlje u razvoju, uključujući i NRZ članice, do i unutar EEZ, izuzeće se od radnji na osnovu čl. 4.1 i 10 ovog sporazuma.

ČLAN 5: OSTALE SUBVENCije

- 5.1 Nijedna članica ne može da dodijeli ili da nastavi da dodjeljuje subvencije za ribolov ili aktivnosti povezane s ribolovom izvan nadležnosti obalne članice ili obalne nečlanice i izvan nadležnosti relevantne RFMO/A.
- 5.2 Članica posebno vodi računa i pokazuje dužnu uzdržanost prilikom dodjeljivanja subvencija plovilima

¹² Za potrebe ovog stava, biološki održiv nivo je nivo koji odredi obalna država članica koja ima nadležnost nad područjem u kojem se obavlja ribolov ili aktivnost povezana s ribolovom, koristeći referentne tačke kao što su maksimalni održivi prinos (MSY) ili druge referentne tačke, srazmjerne dostupnim podacima o ribarstvu; ili referentna RFMO/A u područjima i za vrste koje su u njenoj nadležnosti.

koja ne plove pod zastavom te članice.

- 5.3 Članica posebno vodi računa i pokazuje dužnu uzdržanost prilikom davanja subvencija za ribolov ili aktivnosti vezane za ribolov u vezi sa stokovima čiji status nije poznat.

ČLAN 6: POSEBNE ODREDBE ZA NRZ ČLANICE

Članica pokazuje dužnu uzdržanost prilikom pokretanja pitanja koja se odnose na NRZ članicu a razmatrana rješenja uzimaju u obzir specifičnu situaciju uključene NRZ članice, ako postoji.

ČLAN 7: TEHNIČKA POMOĆ I IZGRADNJA KAPACITETA

Ciljana tehnička pomoć i pomoć u izgradnji kapaciteta članicama koje su zemlje u razvoju, uključujući NRZ članice, biće obezbijeđena u cilju sprovođenja mjera iz ovog sporazuma. Kao podrška ovoj pomoći, u saradnji s relevantnim međunarodnim organizacijama, kao što su Organizacija Ujedinjenih nacija za hranu i poljoprivredu (FAO) i Međunarodni fond za razvoj poljoprivrede, osniva se dobrovoljni STO mehanizam za finansiranje. Doprinosi STO članica mehanizmu daju se isključivo na dobrovoljnoj osnovi i za njega se ne koriste redovna budžetska sredstva.

ČLAN 8: NOTIFIKOVANJE I TRANSPARENTNOST

- 8.1 Ne dovodeći u pitanje član 25 SCM sporazuma, a radi jačanja i unapređenja izvještavanja o subvencijama u ribarstvu, kao i radi omogućavanja efikasnijeg nadzora primjene obaveza vezanih za subvencije u ribarstvu, svaka članica dužna je da
- (a) pruži sljedeće informacije u okviru svog redovnog izvještavanja o subvencijama u ribarstvu u skladu s članom 25 SCM sporazuma^{13,14}: tip ili vrsta ribolovne aktivnosti za koju je subvencija data;
 - (b) u mjeri u kojoj je to moguće, u okviru redovnog izvještavanja o subvencijama u ribarstvu u skladu s članom 25 SCM sporazuma^{35,36} pruži sljedeće informacije:
 - (i) status ribljih stokova u ribarstvu za koje se subvencija daje (npr. prelovljeni, maksimalno održivo lovljeni, ili nedovoljno iskorišćeni) i odgovarajuće referentne tačke, i da li se ti stokovi dijele¹⁵ s bilo kojom drugom članicom ili njima upravljana RFMO/A;
 - (ii) mjere očuvanja i upravljanja koje se primjenjuju na relevantne riblje stokove;
 - (iii) kapacitet ribolovne flote u ribarstvu za koje se subvencija daje;

¹³ Za potrebe člana 8.1, članice dostavljaju ove informacije, pored svih informacija koje se zahtijevaju u skladu s članom 25 SCM sporazuma i kako je predviđeno svim upitnicima koje koristi SCM Komitet, na primjer G/SCM/6/Rev.1.

¹⁴ Za NRZ članice i zemlje članice u razvoju čiji godišnji udio u svjetskom ulovu u morskom ribarstvu ne premašuje 0,8% najnovijih objavljenih podataka FAO koje dostavlja Sekretarijat STO, notifikacija o dodatnim informacijama iz ovog podstava može se dostavljati jednom u četiri godine.

- (iv) naziv i identifikacioni broj ribarskog plovila ili plovila koja imaju koristi od subvencije; i
 - (v) podaci o ulovu po vrstama ili grupama vrsta u ribarstvu za koje se subvencija daje.¹⁶
- 8.2 Svaka članica jednom godišnje obavještava Komitet u pisanoj formi o listi plovila i operatora za koje je potvrđeno da se bave NNN ribolovom.
- 8.3 Svaka članica, u roku od jedne godine od dana stupanja na snagu ovog sporazuma, obavještava Komitet o mjerama koje postoje ili se preduzimaju kako bi se obezbijedilo sprovođenje i izvršenje ovog sporazuma, uključujući korake preduzete za sprovođenje zabrana iz čl. 3, 4 i 5. Svaka članica odmah obavještava Komitet o svim izmjenama ovih mjera, kao i o novim mjerama preduzetim za sprovođenje zabrana iz člana 3.
- 8.4 Svaka članica, u roku od godinu dana od dana stupanja na snagu ovog sporazuma, dostavlja Komitetu opis svojeg režima ribolova s upućivanjem na zakone, propise i administrativne postupke od značaja za ovaj sporazum, a odmah ga informiše o svim naknadnim izmjenama. Članica može da ispuni ovu obavezu obezbjeđivanjem Komitetu ažurne elektronske veze (linkove) sa zvaničnom internet stranicom članice ili sa drugom odgovarajućom zvaničnom internet stranicom na kojoj su navedene ove informacije.
- 8.5 Članica može od članice koja dostavlja notifikaciju da zatraži dodatne informacije o notifikacijama i informacijama predviđenim ovim članom. Članica koja dostavlja notifikaciju odgovara na taj zahtjev u najkraćem roku, pisanim putem i iscrpno. Ako neka članica smatra da notifikacija ili informacija iz ovog člana nije dostavljena, članica može da na to ukaže drugoj članici ili Komitetu.
- 8.6 Članice će izvjestiti Komitet pisanim putem, nakon stupanja na snagu ovog sporazuma, o svakoj RFMO/A čije su članice. Ovu notifikaciju čini, najmanje, tekst pravnog instrumenta kojim se uspostavlja RFMO/A, područje i vrsta pod njenom nadležnošću, informacija o stanju ribljih stokova kojima se upravlja, opis njenih mjera očuvanja i upravljanja, pravila i procedure koje se odnose na potvrđivanje NNN ribolova, i ažurirane liste plovila i/ili operatora za koje je potvrđeno da se bave NNN ribolovom. Ovu notifikaciju može da dostavi članica pojedinačno ili grupa članica.¹⁷ Sve izmjene ovih informacija odmah se notifikuju Komitetu. Sekretarijat Komiteta vodi listu RFMO/A o kojima je dobila notifikacije u skladu s ovim članom.
- 8.7 Članice priznaju da notifikacija neke mjere ne prejudicira ni (a) njen pravni status u GATT-u iz 1994. godine, SCM sporazumu ili ovom sporazumu; niti (b) efekte te mjere na osnovu SCM sporazuma; niti (c) prirodu same mjere.
- 8.8 Ništa u ovom članu ne zahtijeva davanje povjerljivih informacija.

¹⁵ Izraz „zajednički stokovi“ odnosi se na stokove koji se pojavljuju u okviru EEZ dvije ili više obalne članice, ili i unutar EEZ i u području izvan i neposredno uz nju.

¹⁶ Kod ribolova više ciljanih vrsta, članica može da pruži i druge relevantne i dostupne podatke o ulovu.

¹⁷ Ova obaveza može se ispuniti tako što će se obezbijediti ažurna elektronska veza sa zvaničnom internet stranicom članice koja dostavlja notifikaciju ili s drugom odgovarajućom zvaničnom internet stranicom na kojoj su navedene ove informacije.

ČLAN 9: INSTITUCIONALNI DOGOVORI

- 9.1 Ovim se osniva Komitet za subvencije u ribarstvu, kojeg čine predstavnici svake članice. Komitet bira svojeg predsjednika i sastaje se najmanje dva puta godišnje, i u drugim slučajevima kako je to predviđeno odgovarajućim odredbama ovog sporazuma, na zahtjev bilo koje članice. Komitet izvršava obaveze koje su mu date ovim sporazumom ili koje mu povjere članice i pruža članicama mogućnost konsultovanja po svim pitanjima koja se odnose na sprovođenje ovog sporazuma ili unapređivanje njegovih ciljeva. Sekretarijat Svjetske trgovinske organizacije vršiče funkciju sekretarijata Komiteta.
- 9.2 Komitet razmatra sve informacije dostavljene u skladu s čl. 3 i 8 i ovim članom, najmanje svake dvije godine.
- 9.3 Komitet jednom godišnje razmatra primjenu i funkcionisanje ovog sporazuma, uzimajući u obzir njegove ciljeve. Komitet svake godine obavještava Savjet za trgovinu robama o razvoju događaja tokom perioda obuhvaćenog tim razmatranjima.
- 9.4 Najkasnije pet godina od dana stupanja na snagu ovog sporazuma i svake treće godine nakon toga, Komitet razmatra funkcionisanje ovog sporazuma u cilju utvrđivanja svih neophodnih izmjena za unapređenje funkcionisanja ovog sporazuma, uzimajući u obzir njegove ciljeve. Po potrebi, Komitet može da podnese Savjetu za trgovinu robama prijedloge za izmjenu teksta ovog sporazuma imajući u vidu, između ostalog, iskustvo koje je stečeno tokom njegove primjene.
- 9.5 Komitet održava bliski kontakt s FAO i drugim relevantnim međunarodnim organizacijama u oblasti upravljanja ribarstvom, uključujući i relevantne RFMO/A.

ČLAN 10: RJEŠAVANJE SPOROVA

- 10.1 Odredbe članova XXII i XXIII GATT-a iz 1994. godine, na način kako su one razrađene i kako se primjenjuju u Dogovoru o rješavanju sporova (DSU), primjenjuju se na konsultacije i rješavanje sporova po osnovu ovog sporazuma osim ako ovim sporazumom nije drugačije predviđeno.¹⁸
- 10.2 Ne dovodeći u pitanje stav 1, odredbe člana 4 SCM sporazuma¹⁹ primjenjuju se na konsultacije i rješavanje sporova iz čl. 3, 4 i 5 ovog sporazuma.

ČLAN 11: ZAVRŠNE ODREDBE

- 11.1 Osim kako je propisano u čl. 3 i 4, ništa u ovom sporazumu ne sprječava članicu da dodijeli subvencije za pomoć u slučaju nepogode²⁰, pod uslovom da je subvencija:
- (a) ograničena na ublažavanje posljedica određene nepogode;
 - (b) ograničena na zahvaćeno geografsko područje;

¹⁸ Podst. 1(b) i 1(c) člana XXIII GATT-a iz 1994. godine i člana 26 DSU ne primjenjuju se na rješavanje sporova u okviru ovog sporazuma.

¹⁹ Za potrebe ovog člana, izraz „zabranjena subvencija“ iz člana 4 SCM sporazuma odnosi se na subvencije koje su predmet zabrane iz člana 3, člana 4 ili člana 5 ovog sporazuma.

²⁰ Radi veće sigurnosti, ova odredba ne primjenjuje se na ekonomske ili finansijske krize.

- (c) vremenski ograničena; i
 - (d) u slučaju subvencija za rekonstrukciju, ograničena na obnovu pogođenog ribarstva, i/ili pogođene flote na njen nivo prije nepogode.
- 11.2 (a) Ovaj sporazum, uključujući sve nalaze, preporuke i odluke u vezi s ovim sporazumom, neće imati pravne posljedice u pogledu teritorijalnih pretenzija ili određivanja granica na moru.
- (b) Panel, osnovan u skladu s članom 10 ovog sporazuma, neće donositi nikakve zaključke u vezi s bilo kakvim zahtjevom kojim se od nje zahtijeva da svoje nalaze zasniva na bilo kakvim teritorijalnim pretenzijama ili određivanjima granica na moru.²¹
- 11.3 Ništa u ovom sporazumu neće se tumačiti ili primjenjivati na način kojim se prejudicira nadležnost, prava i obaveze članica, koji proizlaze iz međunarodnog prava, uključujući i pravo mora.²²
- 11.4 Osim ako nije drugačije predviđeno, ništa u ovom sporazumu ne implicira da je članica obavezana mjerama ili odlukama, ili da priznaje, bilo koju RFMO/A čija nije članica ili nečlanica saradnica.
- 11.5 Ovaj sporazum ne mijenja niti poništava prava i obaveze predviđene SCM sporazumom.

ČLAN 12: RASKID SPORAZUMA AKO SE NE DONESU SVEOBUHVAATNE MJERE

Ako se sveobuhvatne mjere ne donesu u roku od četiri godine od stupanja na snagu ovog sporazuma, i ako Generalni savjet ne odluči drugačije, ovaj sporazum odmah prestaje da važi.

Član 3

Ovaj zakon stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u "Službenom listu Crne Gore – Međunarodni ugovori".

²¹ Ovo ograničenje primjenjuje se i na arbitra osnovanog u skladu s članom 25 Dogovora o rješavanju sporova.

²² Uključujući pravila i postupke RFMO/A.

OBRAZLOŽENJE

Vlada Crne Gore je na sjednici od 3. avgusta 2022. godine, zaključkom br: 04-5059/2, tačka 2, zadužila Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede da pripremi Predlog zakona o potvrđivanju Sporazuma o subvencijama u ribarstvu.

I Ustavni osnov za donošenje zakona

Ustavni osnov za donošenje ovog zakona je član 82 stav 1 tačka 17 Ustava Crne Gore ("Službeni list CG", br. 1/07 i 38/13), kojim je propisano da Skupština potvrđuje međunarodne ugovore.

II Ocjena stanja međunarodnih odnosa i cilj donošenja ugovora

Sporazum Svjetske trgovinske organizacije (STO) o subvencijama u ribarstvu usvojen je na 12. Ministarskoj konferenciji (MC12) 17. juna 2022. godine, ministarskom odlukom WT (22)/33 WT/L/1144.

Sporazum označava veliki korak naprijed ka postizanju globalnog cilja - održivosti okeana i mora, s obzirom da zabranjuje davanje "štetnih" subvencija za sektor ribarstva, koje su ključni faktor koji doprinosi dugogodišnjem nesagledivom iscrpljivanju svjetskog ribljeg fonda. Sporazum predstavlja istorijsko dostignuće za sve države članice, s obzirom da je:

- *prvi Cilj Održivog Razvoja (SDG)¹ u potpunosti ispunjen;*
- *prvi SDG ispunjen na bazi usvajanja multilateralnog sporazuma;*
- *prvi Sporazum STO koji je fokusiran na zaštitu životne sredine;*
- *prvi široki, obavezujući, multilateralni sporazum o održivosti okeana; i*
- *tek drugi STO Sporazum postignut od momenta osnivanja STO-a.*

1. Činjenice u vezi ugroženosti ribljih resursa

Globalno gledano, sektor ribarstva hronično "pati" od prekomjernog izlova. U skladu sa podacima kojima raspolaže UN Organizacija za hranu i poljoprivredu (FAO), skoro 60% procijenjenih zaliha na globalnom nivou je u potpunosti iskorišćeno, dok se 34% izlovljava na neodrživom nivou (FAO 2020). Značajna prekapitalizacija svjetske ribolovne flote doprinijela je kontinuiranom padu produktivnosti sektora i ugrozila održivost resursa, ali i uticala na ugrožavanje zaposlenosti u sektoru ribarstva i životni standard ribara, te snabdijevanje stanovništva ribom (Analiza SB i FAO iz 2009).

Dodatna istraživanja pokazala su da su određene subvencije, koje su imale efekat smanjenja troškova ribarenja ili uvećanja prihoda, istovremeno uticale i na izgradnju prekomjernog kapaciteta ribolovnih flota i iscrpljivanje ribljih fondova. Prema procjenama iz 2019. godine, ukupan iznos subvencija u sektoru

¹ Ujedinjene Nacije (UN) su 25. septembra 2015. godine usvojile **Agendu 2030** za održivi razvoj koja sadrži 17 SDG-Ciljeva Održivog Razvoja. U istoriji UN-a ovo je prvi put da su ovakvi ciljevi postavljeni podjednako za sve države članice, a Agendu 2030 je potpisalo svih 193 članice UN-a koje su se obavezale da će SDG-ove sprovoditi i na nacionalnom i na međunarodnom nivou. Četrnaesti cilj (SDG 14) je Život pod vodom i podrazumijeva održavanje i održivo korišćenje okeana, mora i morskih resursa.

ribarstva na globalnom nivou u 2018. godini iznosio je 35,4 milijarde USD, od čega se 22,2 milijarde USD odnosilo na subvencije koje su se davale za povećanje kapaciteta ribolovnih flota.

2. Istorijat STO pregovora

Nakon više od dvije decenije pregovora, članice Svjetske trgovinske organizacije zaključile su sporazum o subvencionisanju sektora ribarstva. Ovaj novi Sporazum po prvi put uspostavlja obavezujući skup globalnih pravila za suzbijanje štetnih subvencija koje vlade država članica STO-a daju sektoru ribarstva.

Sve je počelo 2001. godine (Doha runda), kada su se države članice STO-a složile da će razjasniti i poboljšati postojeće discipline Svjetske trgovinske organizacije, koje se odnose na subvencije u sektoru ribarstva, kroz pregovore koji su vezani za izmjene STO Sporazuma o subvencijama i kompenzatornim mjerama. Deklaracijom iz Hong Konga (2005. godina) razjašnjeni su ciljevi pregovora, uz posebnu napomenu da je potrebno definisati one subvencije koje će biti zabranjene, te precizirati odredbe koje se odnose na specijalni i diferencijalni tretman (SDT). Pregovore iz Dohe značajno je usporio nedostatak koncenzusa između država članica po navedenim pitanjima, a posebno u periodu od 2010. do 2015. godine. Nakon usvajanja UN Ciljeva Održivog Razvoja (2015), pregovori su ponovo dobili zamah, jer Cilj 14.6, između ostalog, predviđa zabranu subvencija koje se daju za nelegalni ribolov, te subvencija koje doprinose prelovu i prekomjernom kapacitetu. Na Ministarskoj konferenciji (MC 11) dat je mandat državama članicama da obnove pregovore i ubrzaju proces donošenja Sporazuma, što je i urađeno.

3. Učešće i pozicija Crne Gore na pregovorima

Od 2017. godine, predstavnici Crne Gore su aktivno bili uključeni u proces pregovora. Tokom pregovora crnogorski predstavnici su imali i niz bilateralnih sastanaka i konsultacija, prije svega sa predstavnicima Evropske unije (EU), SAD, Australije, Novog Zelanda, EFTA država i drugim, kao i sastanaka u okviru određenih klastera.

Na svim sastancima crnogorski učesnici u pregovorima prenijeli su stav Crne Gore da je neophodno ulaganje u obnovu crnogorske ribolovne flote koja je prilično stara, ali da se zalažemo za očuvanje ribljeg fonda, te da ćemo strogo voditi računa o tome da subvencijama ne ugrozimo riblji fond, kao i da pomenutim ulaganjima ne dovedemo do povećanja kapaciteta iznad procijenjene dozvoljene granice. U pregovorima je prepoznata pozicija Crne Gore čiji je sektor ribarstva, iako male ekonomske moći, izuzetno važan za Crnu Goru. Takođe, Crna Gora je prepoznata kao strana koja se snažno zalaže za zabranu subvencionisanja nelegalnog, neprijavljenog i neregulisanog (NNN) ribolova.

Posljednja verzija teksta koja je potpisana 2022. godine prihvaćena je od strane Crne Gore i uz prethodne konsultacije sa predstavnicima EU u Ženevi, pri čemu se strogo vodilo računa o usaglašenosti finalnih stavova sa stavovima EU.

III Osnovna pitanja koja se uređuju međunarodnim ugovorom

Novo STO discipline koje su uvedene ovim Sporazumom imaju pozitivne efekte na održivost ribljih fondova i ribarstva kao sektora u cjelini.

Zabranom subvencija na NNN ribolov, Sporazum stvara moćno novo oružje u globalnoj borbi protiv takvog ribolova, dok zabranom subvencionisanja ribolova na prelovljenim stokovima i na otvorenom moru na mjestima gdje ribarenje nije regulisano, Sporazum postavlja važan mehanizam zaštite u situacijama kada mjere upravljanja nijesu efikasne.

1. Obuhvat Sporazuma

1.1. Zabranjene subvencije i druge discipline

1.1.1. Subvencije koje doprinose NNN ribolovu

Sporazumom su zabranjene subvencije za NNN ribolov i/ili aktivnosti koje su sa njim povezane, a koje daje država članica ukoliko je to potvrđeno od strane obalne države članice za aktivnosti u području pod njenom jurisdikcijom, tzv. države članice vlasnice zastave za aktivnosti plovila koje plovi pod njenom zastavom ili od strane relevantne regionalne organizacije (RFMO). Takođe, Sporazumom je prepoznata i važnost luka u borbi protiv NNN ribolova. Odredbama koje propisuju zabranu subvencionisanja NNN ribolova date su proceduralne smjernice za utvrđivanje i pokretanje zabrana subvencionisanja, propisan način obaveznog obavještanja (notifikacija) i komunikacije među državama članicama, te procedure za utvrđivanje vremenskog roka trajanja zabrane subvencionisanja identifikovanog NNN subjekta.

1.1.2. Subvencije koje se odnose na prelovljene stokove

Sporazumom je zabranjeno davanje ili nastavak davanja subvencija za ribolov i sa njim povezane aktivnosti, ukoliko je utvrđeno da se radi o aktivnostima u vodama za koje je obalna država članica pod čijom se nadležnošću ribolov odvija ili relevantna RFMO uvrđila da je u njima došlo do prekomjernog izlova (prelova). Izuzetno od ove zabrane, države mogu nastaviti da daju subvencije i za ribarenje u vodama u kojima je došlo do prekomjernog izlova, ukoliko se iste daju za obnovu ribljeg fonda ili za neke druge mjere koje su namijenjene za aktivnosti koje imaju veze sa očuvanjem i obnovom ribljeg fonda.

1.1.3. Subvencije koje se daju za ribolov i sa njim povezane aktivnosti koje se odvijaju u neregulisanim vodama na otvorenom moru

Sporazumom je zabranjeno davanje subvencija za ribolov i sa njim povezane aktivnosti koje se odvijaju izvan nadležnosti obalne države članice ili neobalne članice i izvan nadležnosti relevantnog RFMO-a.

1.1.4. Ostale discipline i odredbe

Sporazumom je propisano i to da države članice moraju strogo voditi računa o tome da ne daju subvencije za brodove koji ne plove pod njihovom zastavom, kao i za ribolov i sa njim povezane aktivnosti koji se odvijaju u vodama gdje je status stokova nepoznat.

1.2. Notifikacije i transparentnost

Pored redovnog godišnjeg izvještavanja o subvencijama, koje države članice inače primjenjuju shodno odredbama Sporazuma o subvencijama i kompenzatornim mjerama, ovaj Sporazum propisuje i dodatne obaveze izvještavanja koje se odnose na: precizno definisanu ribolovnu aktivnost za koju se subvencije daju i status ribljeg fonda, podatke o ulovu, mjere za upravljanje ribarstvom koje se sprovode, informacije o plovilima koja imaju koristi od subvencija, kao i popis svih plovila i operatera za koje je utvrđeno da su se bavili NNN ribolovom.

Svi STO mehanizmi vezani za rješavanje sporova primjenjivi su i na ovaj Sporazum.

1.3. Specijalni i diferencijalni tretman (SDT)

Ovim Sporazumom SDT je regulisan na sljedeći način:

- Za zemlje u razvoju i najmanje razvijene zemlje (LDC), odredbe o zabranama koje se odnose na subvencionisanje NNN ribolova i sa njim povezane aktivnosti u prelovljenim stokovima u okviru njihovih ekskluzivnih ekonomskih zona (EEZ), imaju klauzulu mirovanja po kojoj se ove odredbe i sa njima povezane odredbe o rješavanju sporova neće primjenjivati dvije godine od dana stupanja na snagu Sporazuma;
- Članice će se uzdržavati prilikom pokretanja pitanja koja se odnose na LDC, a rješenja koja se budu razmatrala uzimaće u obzir specifične situacije LDC, ukoliko postoje;
- Za zemlje u razvoju i LDC članice biće obezbijedena ciljana tehnička pomoć, kako bi im se pomoglo u sprovođenju Sporazuma;
- Zemlje u razvoju koje ne učestvuju u globalnom ulovu više od 0,8% i LDC obavezne su da dostavljaju notifikacije propisane ovim Sporazumom svake četvrte godine, umjesto svake druge, kako to Sporazum predviđa.

1.4. Stupanje na snagu

Da bi Sporazum postao operativan i održiv, dvije trećine članica moraju deponovati svoje "instrumente prihvatanja" kod STO, koja je u ovom slučaju depozitar. Ovo znači da sve države moraju završiti svoje unutrašnje procedure ratifikacije, koje se razlikuju od države do države, pa je samim tim i vrijeme završetka procedure različito. Shodno iskustvu sa prethodnim Sporazumom, procijenjeno je da Sporazum neće stupiti na snagu minimum dvije godine od njegovog potpisivanja.

1.5. Dogovor o nastavku pregovora

U Ministarskoj odluci MC12 o usvajanju novog Sporazuma, kao i u samom Sporazumu, članice su se složile da će nastaviti pregovore o otvorenim pitanjima i pripremiti preporuke za MC13 koje će sadržati dodatne odredbe koje će unaprijediti discipline Sporazuma. Rješenja za mnoga tehnički složena i politički osjetljiva pitanja su već definisana tokom prethodnih pregovora i za ista postoje već nacrti tekstova sa alternativama, što znači da već postoji dobra osnova za usvajanje i konačni dogovor, s obzirom na to da su proslijeđeni državama članicama na razmatranje. Očekuje se da će se na ovome intenzivno raditi do

MC13. Rok za završetak ovih pregovora je četiri godine od dana stupanja na snagu istog, te ukoliko se dogovor ne postigne u tom roku, propisano je da će Sporazum prestati da važi.

IV Procjena finansijskih sredstava

Za sprovođenje Zakona o potvrđivanju Protokola o izmjenama i dopunama sporazuma iz Marakeša o osnivanju Svjetske trgovinske organizacije – Sporazum o subvencijama u ribarstvu nije potrebno obezbijediti dodatna sredstva iz Budžeta Crne Gore.

V Potreba usaglašavanja propisa

Ne postoji potreba usaglašavanja propisa sa Protokolom koji se potvrđuje, niti donošenja novih propisa.

Crna Gora

Organ državne uprave nadležan za oblast na koju se propis odnosi/donosilac akta

Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede

Naziv propisa	ZAKON O POTVRĐIVANJU PROTOKOLA O IZMJENAMA I DOPUNAMA SPORAZUMA IZ MARAKEŠA O OSNIVANJU SVJETSKJE TRGOVINSKE ORGANIZACIJE – SPORAZUM O SUBVENCIJAMA U RIBARSTVU	
Klasifikacija propisa po oblastima i podoblastima uređivanja	oblast	podoblast
	XIX Poljoprivreda, šumarstvo, vodoprivreda	6. Ribarstvo
Klasifikacija po pregovaračkim poglavljima Evropske Unije	poglavlje	potpoglavlje
	30 Spoljni odnosi	30.30. Multilateralni odnosi (10.30)
Ključni termini - eurovok deskriptori	Subvencije u ribarstvu, zabranejne subvencije, transparentnost, specijalni i diferencijalni tretman	

IZVJEŠTAJ O SPROVEDENOJ ANALIZI PROCJENE UTICAJA PROPISA	
PREDLAGAČ PROPISA	Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede
NAZIV PROPISA	Predlog Zakona o potvrđivanju protokola o izmjenama i dopunama Sporazuma iz Marakeša o osnivanju Svjetske trgovinske organizacije – Sporazum o subvencijama u ribarstvu
<p>1. Definisanje problema</p> <ul style="list-style-type: none"> - Koje probleme treba da riješi predloženi akt? - Koji su uzroci problema? - Koje su posljedice problema? - Koji su subjekti oštećeni, na koji način i u kojoj mjeri? - Kako bi problem evoluirao bez promjene propisa (“status quo” opcija)? <ul style="list-style-type: none"> - Potvrđivanje ovog Sporazuma ima za cilj da svojim odredbama doprinese suzbijanju NNN ribolova i obezbijedi da se subvencije dodjeljuju isključivo ribarima koji se ribarstvom bave u skladu sa zakonom. - Sporazum o osnivanju Svjetske trgovinske organizacije (STO), tzv. STO Sporazum, predstavlja aneks Protokola i reguliše institucionalni rad STO. Sporazum o subvencijama u ribarstvu donešen je na dvanaestoj Ministarskoj konferenciji 17. juna 2022. godine u Ženevi. Cilj sporazuma je ispunjavanje globalnog cilja održivog razvoja 14 (SDG ciljevi) iz UN Agende 2030 za održivi razvoj. - Ujedinjene Nacije su 25. septembra 2015. godine usvojile Agendu 2030 za održivi razvoj koja sadrži 17 SDG - Ciljeva Održivog Razvoja. U istoriji UN-a ovo je prvi put da su ovakvi ciljevi postavljeni podjednako za sve države članice, a Agendu 2030 je potpisalo svih 193 članica UN koje su se obavezale da će SDG-ove sprovoditi i na nacionalnom i na međunarodnom nivou. Četrnaesti cilj (SDG 14) je Život pod vodom, koji podrazumijeva očuvanje i održivo korišćenje okeana, mora i morskih resursa u cilju održivog razvoja. - Globalno gledano, sektor ribarstva hronično “pati” od prekomjernog izlova. U skladu sa podacima kojima raspolaže UN Organizacija za hranu i poljoprivredu (FAO), skoro 60% procijenjenih zaliha na globalnom nivou je u potpunosti iskorišćeno, dok se 34% izlovljava na neodrživom nivou (FAO 2020). Značajna prekapitalizacija svjetske ribarske flote doprinijela je kontinuiranom padu produktivnosti sektora i ugrozila održivost resursa, ali i uticala na ugrožavanje zaposlenosti u sektoru ribarstva i životni standard ribara, te snabdijevanje stanovništva ribom (analiza SB i FAO iz 2009). Sporazum Svjetske trgovinske organizacije (STO) o subvencijama u ribarstvu označava veliki korak naprijed ka postizanju globalnog cilja - održivosti okeana i mora, s obzirom da zabranjuje davanje “štetnih” subvencija za sektor ribarstva, koje su ključni faktor koji doprinosi dugogodišnjem nesagledivom iscrpljivanju svjetskog ribljeg fonda. Sporazum predstavlja istorijsko dostignuće za sve države članice. 	
<p>2. Ciljevi</p> <ul style="list-style-type: none"> - Koji ciljevi se postižu predloženim propisom? - Navesti usklađenost ovih ciljeva sa postojećim strategijama ili programima Vlade, ako je primjenljivo. <p>Sporazum označava veliki korak naprijed ka postizanju globalnog cilja - <u>održivosti okeana i mora</u> i pripada 14-tom od 17 SDG - Ciljeva Održivog Razvoja iz UN Agende 2030, s obzirom</p>	

na to da zabranjuje davanje "štetnih" subvencija za sektor ribarstva, koje su ključni faktor koji doprinosi dugogodišnjem nesagledivom iscrpljivanju svjetskog ribljeg fonda. Sporazum predstavlja istorijsko dostignuće za sve države članice. Ciljevi postignuti Sporazumom Svjetske trgovinske organizacije (STO) o subvencijama u ribarstvu usmjereni su na održivost i razvoj ribarskih aktivnosti širom svijeta. Zabrana štetnih subvencija koje doprinose prekomjernom izlovu pomaže u očuvanju morskih resursa. Subvencije koje podstiču neodrživ, pretjeran ili ilegalan ribolov mogu biti štetne za održivost ribljih populacija, a Sporazum nastoji da ih suzbije. Sporazum nastoji da smanji prekomjerni izlov ribe koji može dovesti do iscrpljivanja morskih resursa. Ograničavanje ili ukidanje subvencija koje podstiču prekomjerni ribolov pomaže u zaštiti ribarskih resursa za buduće generacije. Sporazum takođe ima za cilj pružanje podrške malim ribarskim zajednicama kako bi im se omogućio održiv i pravedan pristup ribarskim resursima. Pomaže u zaštiti interesa manjih igrača na ribarskom tržištu i osigurava da se privredne prednosti ribarstva ravnomjerno raspoređuju i podržava slobodnu trgovinu ribom putem uklanjanja diskriminatornih subvencija. Uklanjanje takvih subvencija može poboljšati pravednost i transparentnost globalne trgovine ribom te stvoriti jednake uslove za sve učesnike.

Četrnaesti cilj iz UN SDG Agende 2030 je Život pod vodom i podrazumijeva održavanje i održivo korišćenje okeana, mora i morskih resursa.

Indirektno je povezan sa svim strateškim dokumentima koja su vezana za ispunjavanja UN Agende 2030, kao i sa obavezama koje proizilaze iz procesa pridruživanja Crne Gore EU, s obzirom da prati spoljnu politiku EU, imajući u vidu da je i EU potpisnik ovog sporazuma. Programom rada Vlade za 2023. predviđeno je usvajanje ovog dokumenta u prvom kvartalu 2023. godine.

3. Opcije

- Koje su moguće opcije za ispunjavanje ciljeva i rješavanje problema? (uvijek treba razmatrati "status quo" opciju i preporučljivo je uključiti i neregulatornu opciju, osim ako postoji obaveza donošenja predloženog propisa).
- Obrazložiti preferiranu opciju?

Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede opredijelilo se za regulatornu opciju zbog činjenice da je Crna Gora kao članica u obavezi da ratifikuje sve izmjene Protokola iz Marakeša. Takođe, kao članica Ujedinjenih nacija, Crna Gora se obavezala na ispunjavanje UN Agende 2030. U skladu sa navedenim, status quo opciju nije bilo svrsishodno razmatrati, kao ni neregulatornu opciju, jer bi ove opcije podrazumijevale nepoštovanje međunarodno preuzetih obaveza.

4. Analiza uticaja

- Na koga će i kako će najvjerojatnije uticati rješenja u propisu - nabrojati pozitivne i negativne uticaje, direktne i indirektno.
- Koje troškove će primjena propisa izazvati građanima i privredi (naročito malim i srednjim preduzećima).
- Da li pozitivne posljedice donošenja propisa opravdavaju troškove koje će on stvoriti.
- Da li se propisom podržava stvaranje novih privrednih subjekata na tržištu i tržišna konkurencija.
- Uključiti procjenu administrativnih opterećenja i biznis barijera.
- Pomenuti propis reguliše uticaj štetnih subvencija na riblje resurse i njihovo eventualno ukidanje ukoliko se utvrdi da one postoje. Dakle, s obzirom na to da Crna Gora već finansira sektor ribarstva kroz subvencije koje se daju za razvoj ovog sektora kroz mjere Agrobudžeta, ovaj sporazum samo može uticati na njihovu redukciju, odnosno smanjenje u dijelu gdje su iste u suprotnosti sa odredbama Sporazuma.
- Imajući u vidu navedeno, propis neće izazvati troškove građanima i privredi, niti administrativna opterećenja.
- Da, Sporazum Svjetske trgovinske organizacije (STO) o subvencijama u ribarstvu podržava stvaranje novih privrednih subjekata na tržištu i tržišnu konkurenciju. Jedan od ciljeva ovog sporazuma je osiguravanje fer uslova za sve učesnike na tržištu, uključujući

i male ribarske zajednice. Ograničavanje ili ukidanje štetnih subvencija koje mogu favorizovati veće igrače na tržištu pomaže u stvaranju jednakih uslova za sve. Time se pruža prilika za razvoj novih privrednih subjekata koji mogu konkurisati na tržištu zasnovanom na održivosti, kvalitetu proizvoda i inovacijama. Tako se podstiče tržišna konkurencija, što može imati pozitivan uticaj na cjelokupnu industriju ribarstva.

- Propisom će se obezbijediti bolja kontrola i zaštita ribljih resursa na globalnom nivou, dakle u svim okeanima i morima na svijetu. Naime, zabranom subvencija za nelegalni, neprijavljeni i neregulisani ribolov, Sporazum stvara moćno novo oružje u globalnoj borbi protiv takvog ribolova, kao i zabranom subvencionisanja ribolova na prelovljenim stokovima i na otvorenom moru na mjestima gdje ribolov nije regulisan.
- Pribavljeno je pozitivno mišljenje Ministarstva ekonomskog razvoja i turizma, zavedeno u Ministarstvu poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede pod brojem 06-318/23-2009/2 od 17.3.2023.godine.

5. Procjena fiskalnog uticaja

- Da li je potrebno obezbjeđenje finansijskih sredstava iz budžeta Crne Gore za implementaciju propisa i u kom iznosu?
- Da li je obezbjeđenje finansijskih sredstava jednokratno, ili tokom određenog vremenskog perioda? Obrazložiti.
- Da li implementacijom propisa proizilaze međunarodne finansijske obaveze? Obrazložiti.
- Da li su neophodna finansijska sredstva obezbjeđena u budžetu za tekuću fiskalnu godinu, odnosno da li su planirana u budžetu za narednu fiskalnu godinu?
- Da li je usvajanjem propisa predviđeno donošenje podzakonskih akata iz kojih će proisteći finansijske obaveze?
- Da li će se implementacijom propisa ostvariti prihod za budžet Crne Gore?
- Obrazložiti metodologiju koja je korišćena prilikom obračuna finansijskih izdataka/prihoda.
- Da li su postojali problemi u preciznom obračunu finansijskih izdataka/prihoda? Obrazložiti.
- Da li su postojale sugestije Ministarstva finansija na nacrt/predlog propisa?
- Da li su dobijene primjedbe uključene u tekst propisa? Obrazložiti.

- Za sprovođenje Zakona o potvrđivanju Protokola o izmjenama i dopunama Sporazuma iz Marakeša o osnivanju Svjetske trgovinske organizacije nije potrebno obezbijediti dodatna sredstva iz Budžeta Crne Gore.
- Nije potrebno obezbjeđenje finansijskih sredstava jednokratno, ili tokom određenog vremenskog perioda.
- Iz implementacije propisa ne proizilaze međunarodne finansijske obaveze.
- Kako nije potrebno obezbjeđenje finansijskih sredstava za tekuću fiskalnu godinu, nijesu ni planirana u budžetu za narednu fiskalnu godinu.
- Nije predviđeno donošenje podzakonskih akata iz kojih će proisteći finansijske obaveze.
- Nije predviđeno ostvarenje prihoda za budžet Crne Gore.
- S obzirom da nema dodatnih troškova nije rađena ni metodologija koja se odnosi na izdatke/prihode, niti su rađene konsultacije sa Ministarstvom finansija u vezi navedenog, pa stoga nema ni primjedbi.
- Nijesu dobijene primjedbe na tekst propisa.

6. Konsultacije zainteresovanih strana

- Naznačiti da li je korišćena eksterna ekspertska podrška i ako da, kako.
- Naznačiti koje su grupe zainteresovanih strana konsultovane, u kojoj fazi RIA procesa i kako (javne ili ciljane konsultacije).
- Naznačiti glavne rezultate konsultacija, i koji su predlozi i sugestije zainteresovanih strana prihvaćeni odnosno nijesu prihvaćeni. Obrazložiti.
- Prilikom izrade predmetnog zakona nije korišćena ekspertska podrška.
- Tokom pregovora na temu Sporazuma o subvencijama u ribarstvu, pored internih konsultacija koje su obavljane sa predstavnicima Ministarstva ekonomskog razvoja i turizma i Ministarstva vanjskih poslova, obavljane su i bilateralne konsultacije, posebno sa EU.

<ul style="list-style-type: none"> - Tokom konsultacija, uvažene su preporuke EU predstavnika u Ženevi o prihvatanju odredaba Sporazuma koje su bile prihvatljive za sve. Samim tim, Crna Gora je nastavila da prati evropsku spoljnu politiku, što je takođe obaveza iz procesa pridruživanja Crne Gore Evropskoj uniji. Odredbe koje bi eventualno bile sporne za Crnu Goru nijesu obuhvaćene Sporazumom.
<p>7: Monitoring i evaluacija</p> <ul style="list-style-type: none"> - Koje su potencijalne prepreke za implementaciju propisa? - Koje će mjere biti preduzete tokom primjene propisa da bi se ispunili ciljevi? - Koji su glavni indikatori prema kojima će se mjeriti ispunjenje ciljeva? - Ko će biti zadužen za sprovođenje monitoringa i evaluacije primjene propisa?
<ul style="list-style-type: none"> - Potencijalne prepreke za primjenu propisa nijesu identifikovane. Naime, Crna Gora postojećim zakonima iz oblasti ribarstva implementira određene odredbe koje su obuhvaćene ovim Sporazumom (kao što je NNN ribolov), za razliku od jednog broja država članica STO, koje nemaju regulisane oblasti koje su Sporazumom obuhvaćene. S obzirom da se uspješnost i rezultati sprovođenja ne mjere individualno za svaku državu posebno, već na globalnom nivou, odnosno u odnosu na raspoloživost ribljih resursa u vodama koje su globalni resurs, bez obzira na jurisdikciju države nad određenim morima/oceanima, biće određena međunarodna tijela i organizacije koja će mjeriti uspješnost sprovođenja sporazuma nakon određenog vremena implementacije, te će samim tim ista raditi i monitoring i evaluaciju uspješnosti sprovođenja sporazuma, te mjeriti postignute rezultate. Ovo se prije svega odnosi na tijela u okviru Svjetske trgovinske organizacije, koja će biti formirana od dana stupanja Sporazuma na snagu, te određena tijela Međunarodne organizacije za hranu (UN FAO).

Podgorica, 15. 12. 2023. godine

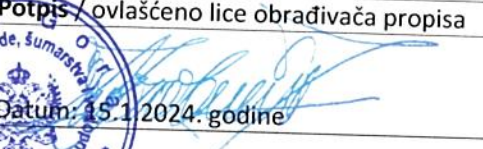
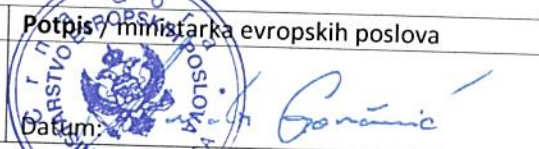

MINISTAR

Vladimir Joković

**IZJAVA O USKLAĐENOSTI NACRTA/PREDLOGA PROPISA CRNE GORE S PRAVNOM
TEKOVINOM EVROPSKE UNIJE**

		Identifikacioni broj Izjave	MPŠV-IU/PZ/24/01
1. Naziv nacrt/predloga propisa			
- na crnogorskom jeziku	Predlog zakona o potvrđivanju Protokola o izmjenama i dopunama Sporazuma iz Marakeša o osnivanju Svjetske trgovinske organizacije - Sporazum o subvencijama u ribarstvu		
- na engleskom jeziku	Proposal for the Law on Ratification of the Protocol Amending the Marrakesh Agreement establishing the World Trade Organization - Agreement on Fisheries Subsidies		
2. Podaci o obrađivaču propisa			
a) Organ državne uprave koji priprema propis			
Organ državne uprave	Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede		
- Sektor/odsjek	Direktorat za ribarstvo/Odjeljenje za ekonomske analize i tržište		
- odgovorno lice (ime, prezime, telefon, e-mail)	Katarina Burzanović, telefon: 020 482 383, e-mail: katarina.burzanovic@mpsv.gov.me		
- kontakt osoba (ime, prezime, telefon, e-mail)	Mirsad Spahic, telefon: 069 510 600; e-mail: mirsad.spahic@mpsv.gov.me		
b) Pravno lice s javnim ovlaštenjem za pripremu i sprovođenje propisa			
- Naziv pravnog lica	/		
- odgovorno lice (ime, prezime, telefon, e-mail)	/		
- kontakt osoba (ime, prezime, telefon, e-mail)	/		
3. Organi državne uprave koji primjenjuju/sprovode propis			
- Organ državne uprave	Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede		
4. Usklađenost nacrt/predloga propisa s odredbama Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju između Evropske unije i njenih država članica, s jedne strane i Crne Gore, s druge strane (SSP)			
a) Odredbe SSPa s kojima se usklađuje propis			
Sporazum ne sadrži odredbu koja se odnosi na normativni sadržaj predloga propisa.			
b) Stepent ispunjenosti obaveza koje proizilaze iz navedenih odredbi SSPa			
	☐	ispunjava u potpunosti	
	☐	djelimično ispunjava	
	☐	ne ispunjava	
c) Razlozi za djelimično ispunjenje, odnosno neispunjenje obaveza koje proizilaze iz navedenih odredbi SSPa			
/			
5. Veza nacrt/predloga propisa s Programom pristupanja Crne Gore Evropskoj uniji (PPCG)			
- PPCG za period	2023-2024		
- Poglavlje, potpoglavlje	/		
- Rok za donošenje propisa	/		
- Napomena	Donošenje Zakona o potvrđivanju Protokola o izmjenama i dopunama Sporazuma iz Marakeša o osnivanju Svjetske trgovinske organizacije - Sporazum o subvencijama u ribarstvu nije predviđeno Programom pristupanja Crne Gore Evropskoj uniji.		
6. Usklađenost nacrt/predloga propisa s pravnom tekovinom Evropske unije			
a) Usklađenost s primarnim izvorima prava Evropske unije			
Ne postoje odredbe primarnih izvora prava EU sa kojima bi se predlog propisa mogao direktno upoređivati radi dobijanja stepena njegove usklađenosti.			
b) Usklađenost sa sekundarnim izvorima prava Evropske unije			

Ne postoji odredba sekundarnih izvora prava EU sa kojom bi se predlog propisa mogao uporediti radi dobijanja stepena njegove usklađenosti.	
c) Usklađenost s ostalim izvorima prava Evropske unije	
Ne postoji izvor prava EU ove vrste sa kojim bi se predlog propisa mogao uporediti radi dobijanja stepena njegove usklađenosti.	
6.1. Razlozi za djelimičnu usklađenost ili neusklađenost nacrt/predloga propisa Crne Gore s pravnom tekovinom Evropske unije i rok u kojem je predviđeno postizanje potpune usklađenosti	
/	
7. Ukoliko ne postoje odgovarajući propisi Evropske unije s kojima je potrebno obezbijediti usklađenost konstatovati tu činjenicu	
Ne postoje odgovarajući propisi EU sa kojima je potrebno obezbijediti usklađenost.	
8. Navesti pravne akte Savjeta Evrope i ostale izvore međunarodnog prava korišćene pri izradi nacrt/predloga propisa	
Protokol o pristupanju Crne Gore Sporazumu iz Marakeša o osnivanju Svjetske trgovinske organizacije	Protocol on the Accession of Montenegro to the Marrakesh Agreement establishing the World Trade Organization
9. Navesti da li su navedeni izvori prava Evropske unije, Savjeta Evrope i ostali izvori međunarodnog prava prevedeni na crnogorski jezik (prevode dostaviti u prilogu)	
Navedeni izvor međunarodnog prava preveden je na crnogorski jezik.	
10. Navesti da li je nacrt/predlog propisa iz tačke 1 Izjave o usklađenosti preveden na engleski jezik (prevod dostaviti u prilogu)	
Predlog zakona o potvrđivanju Protokola o izmjenama i dopunama Sporazuma iz Marakeša o osnivanju Svjetske trgovinske organizacije - Sporazum o subvencijama u ribarstvu preveden je na engleski jezik.	
11. Učešće konsultanata u izradi nacrt/predloga propisa i njihovo mišljenje o usklađenosti	
U izradi Predloga zakona o potvrđivanju Protokola o izmjenama i dopunama Sporazuma iz Marakeša o osnivanju Svjetske trgovinske organizacije - Sporazum o subvencijama u ribarstvu nije bilo učešća konsultanata.	
Potpis / ovlašćeno lice obrađivača propisa	Potpis / ministarka evropskih poslova
 Datum: 15.1.2024. godine	 Datum:

Prilog obrasca:

1. Prevodi propisa Evropske unije
2. Prevod nacrt/predloga propisa na engleskom jeziku (ukoliko postoji)

